

af vor Jernbanedrivning i det Hele. Et særligt Spørgsmaal med Hensyn til Jernbanedriften skal jeg omtale, fordi det synes at være interessant. Det er en Selvfølge, at i en saadan Tilstand, hvor Ministeriet vedbliver at regjere trods Rigsdagen, hjælper det sig som det kan; det bliver mere og mere opfindsomt med, hvorledes det skal komme igjennem. Jeg sigter til Spørgsmaalet om Anlæget af Gjedser-Banen. Det er i sin Tid af den paagjældende Minister lagt frem for Finansudvalget i en Række af Meddelelser, hvor urimeligt det var at anlægge denne Bane af de og de Grunde. Den samme Minister git imidlertid ind paa et Arrangement, som den nuværende Minister — eller maasse hans Forgænger — har ført videre og afsluttet paa en Maade, hvortil der ikke habes Hjemmel i den paagjældende Lov. Der habes Hjemmel til Koncessionen, der habes Hjemmel til at overdrage Driften til det lolland-falsterste Selskab, men der habes ikke Hjemmel til at tilsiige Gjedser-Selskabet 120,000 Kr. i Forpagningsafgift af denne Bane. Hvorledes er disse 120,000 Kr. komne frem? Et Tal hen i Luften? Man manglede 3 Millioner til Anlæget for at gennemføre den private Koncession, de 3 Millioner Kr. kunde man faae, naar man forud var sikker paa 120,000 Kr.s Indtægt, og saaledes kom denne Historie i Stand: 120,000 Kr. skulde Gjedser-Banen have hos det andet Selskab for Driften, uden Hensyn til, om Driften overhovedet kunde betale sig, endfjg give Overflud, og hvorledes kom de 3 Millioner tilveie? Man ser, at Reservefondet har 1 Million af disse Papirer; skulde Gjedser-Banens Aktier være et let reeltabelt Papir, brugeligt for Reservefonden? Man ser ligeledes, at Livsforfikkings- og Forsørgelsesanstalten har 200,000 Kr. af disse Papirer, der i Virkeligheden ikke ere garanterede eller give nogen Sikkerhed for overhovedet at have nogen væsentlig Værdi, undtagen forsaavidt man holder sig til en Forpagningskontrakt, som ikke er lovlig stiftet. Denne Kontrakt hviler altsaa med sin Byrde paa det lolland-falsterste Jernbaneselskab; 120,000 Kr. har de faaet at udrede mere uden Hensyn til, hvad Indtægt Gjedserbanen giver, men hvem betaler saa tilsidst disse 120,000 Kr.? Staten! Der er i 1886 brugt til Forrentning af de lolland-falsterste Aktier af Statskassen 174,000 Kr. Facit heraf er altsaa, at Statskassen har ved Rentegarantien betalt Anlæget af Gjedserbanen, uden at Rigsdagen har havt nogen Medvirkning dertil enten ved Bevilling eller paa anden Maade. Det er kun et enkelt Punkt af Systemet; jeg nævner det kun for

at vise, hvilke Kalamiteter der fremkomme og maa fremkomme, og hvilke Vanfæligheder der fremkomme for en Regjering, der staa uden Rigsdag, og de ville selvfølgelig blive flere. Opfindsomhederne ville blive større, hvis dette fortsattes; men derigjennem vil der ogsaa optaarne sig Vanfæligheder, og den offentlige Mening vil mere og mere rejse sig imod det System, der har været gjældende her i Landet i tre Aar, og til Fordel for dem, der samlede ville staa imod et saadant System. Det er interessant at lægge Mærke til, hvad der er anvendt til Theatret, Høistoler, tekniske Skoler osv. Man vil da finde, at dersom vi tage Renterne af, hvad Theatrets Bygninger have kostet osv., saa tør jeg vel nok siige, at Theatret koster Staten et Par Hundrede Tusinde Kroner i Underbalance. Det er 70,000 Kr. mere, end der anvendes til fattige Høistoleelever og til Høistoler. Efter den Udvikling, vort Almueskolevæsen mangler eller har, vilde det være et attraaelsesværdigt Formaal, om en Aargang af unge Karle og Piger fik i det Mindste gennemsnitlig 6 Maaneders Ophjælpning af Undervisning i deres Ungdomsaaar. Den samlede Sum af en Aargang, f. Ex. naar man tager 20 Aars Alderen, er 36,610 Kr. Naar det er Maalet, saa siger man: Til denne Ungdoms Undervisning udover Børnealderen anvendes 130,000 Kr. haade til Skoler og Elever, medens der til det lgl. Theater alene anvendes 200,000 Kr. Jeg vil imidlertid antage, at man hellere vil siige, at det er væsentlig Landdisfrikter, der nyde godt af Høistolerne og deslige Anstalter, og at Kjøbstadsbeboere skulle have Equivalent derfor i tekniske Skoler, Jagtskoler for Kvinder osv. I dette Tilfælde vilde Landet have ca. 26,000 og Kjøbstæderne ca. 10,000 af denne Ungdom. Der anvendes til tekniske Skoler og teknisk Undervisning i det Hele 141,000 Kr., Husfliden iberegnet, altsaa 17,000 Kr. mere end til Høistolerne. Saaledes fordelt, vilde disse Skoler være vel hjulpede ved Siden af, at de have faaet væsentlige Bevillinger til Bygninger o. desl. Noget Tilsvarende har ingeninde været ydet Høistolerne; men efter min Formening anvendes der paa begge Dele aldeles forsvindende Beløb imod, hvad disse Opgaver maa træve af os. Det kan være, at man fra Lovgivningsmagtens Side til Gjengæld vilde stille Fordringer til Høistolerne, derom taler jeg ikke; men jeg taler om Formaalet for Ungdommens Undervisning, og derpaa anvendes efter min Formening alt for lidt. Jeg skal ikke komme op til en Sum som 100 Kr. i Gjennemsnit til ethvert ungt Menneske; thi